

ШАИР М. СЕЙИДЗАДЭНИН АНА

УШАГЛАРЫН ДОСТУ

«Хэр шейни төзеси, достун көннеси» — дейиблэр. Аюдаи олмасынын элли илингил гэдэг эдийгүй, ушагларын дарин мөнхбэбтэний газанмыш Мир Меңди Сейидзадэ маним бэлэх көнэе достолорындан биридир. Анчаг бу достоогут бош ердэн яраммамындыр. Бизич нэм тэбийгүй мөнхбэбтэй бир-барина яхын олмуш, нэм дэх сечийгүй санат.

Мир Меңди Сейидзадэ илэх мэн бир ушаг язычтыс кими таныш олмушам. Бу о доврэд илэх, ушаг эдэбийгүй илэх, демак олар ки, нэч кас машгуд олмурду. Бэлэх бир доврэд мэн Мир Меңдийн раст кэлдим, онун ушаг эдэбийгүй санэсингээ чалышмасыны алгышлаанлардан бири олдум. Ушаг эдэбийгүйн мөнхбэбтэй вэ бу санээдэки илэх муваффэгийнэтлэрээрээ, яваш-яваш охучуларын, ичтимаийгүйн нэээрини чадж атмээн башлады. Чох кечмэдэх ки, ушаглар Мир Меңди Сейидзадэний «Наркис», «Гызыг гүш», «Дээз» кими п'есларина тамаша этдилэр. Мэн Конч Тамашачылар Театрында чалышдагын заман нэмийн п'есларин тамашачылар торефиндо ичоо барагатло гарынлаанмасынын, алгышлаанмасынын шаңиди олмушам. Бу эсэрлэри чаван шаир Конч Тамашачылар Театрыннын репертуарында оригинал эсэрлэрин олмадыгы, яхуд чох аз олдугу доврэд язмышды. Сейидзадэ Азарбайчан совет ушаг драматургийн маним пионеридир.

Сейидзадэнийн ушаг эдэбийгүй санэсингээ озун мөхсүс мөвгэ тутмасында чалышганилыгы, ишкуварлыгы, санэтина мөнхбэбтэй чох байгуул рол ойнамындыр. Онунд Азэрнээрэд бир ердэх ишлэдийгүй заман эдэбийгүйтэй нэ гэдэг мөфтий бир инсан олдугууну көрдүм.

Мир Меңди Сейидзадэнийн эз эсэрлэринэ охучуларын галбинэ бол талмасыннын бир сарри да огни ушаглара дэрийн мөнхбэбтэй бэслэхмэс, онларын наат вэ маништи, дүшүнчээ вэ зөвгүү илэх яхындан марагланмасы олмушудур.

Артыг ушаг эдэбийгүй чөбнэсингээ фэллийнэ көстөрэн чох исте'дадлы бир из-сила вардыр. Эдэбийгүйтэн бу мөс'ул санэсингээ Г. Мусаев, М. Дилбази, Ю. Энзимзадэ вэ бир сыра башга көнч язычылар чалышыглар. М. Сейидзадэ бу язычыларла чийгн-чийгээ кедэрэх балаларын ени руңда төрбийэ олуулмасына хидмэл эдэн эсэрлэг ярадыр.

Мир Меңди Пушкинин ушаглара мөхсүс бир печэ нагылнын, Крыловун тэм-силлэрийн, Өмөр Хайямийн машнур рубанларини Азарбайчан дилинэ тэрчуму атмишидир. Сейидзадэнийн тэрчуму ярадычылыгы да эдэбийгүйтгэдэг байгуул мөвгэ газанмындыр. Шеих Низамидан тэбдил этдийн «Искэндэрин буйнууз вар» поэмасы чавандарымызын дэрийн нэвээслэх охудуглары эсэрлэдээндир. Онун һэлэх элли яши тамам олур. Калачээдэ гызгын ярадычылыг иллэрэй вардыр. Биз эмгикээ ки, М. Сейидзадэ буудав сонра дахаа байгуул энтираслаа ярадычылыг ишиэн гоншулаачагдыр. Дөвлэтийн маним, халгымызын онц көстөрдийн э'тимад, шаирдэ ени ярадычылыг арзулары догуурачагдыр. Ичтимаийгүй маним истөкли шаиринин 50 иллэг юбилейнин кечирмэйэ назырлашыр. Биз дэх онцаа чансаглыгы вэ узув шир азруу эдирлик. Күн о күн олсун ки, эсэрлэрийн тэрбийэ этдийн чаванлар онуун калээч юбилейларини кечирснэлэр.

Яша, истөкли шаиримиз!

Яша, көнэе достум, яша, мин яша!